

HISTORIAN YSTÄVÄ

HISTORIAN YSTÄVÄIN LIITON TIEDOTUSLEHTI 1/2009

Toimittaja Jyrki Vesikansa. Puh. 09-777 3074, sähköposti jyrki.vesikansa@kolumbus.fi. Os. Lokitie 43 A 3, 00980 Helsinki.
Historian Ystävien Liiton kotisivut <http://pro.tsv.fi/hyl>. Vammalan Kirjapaino Oy.

Dramatiikan rajat

■ Joulun kirjamarkkinat vahvistivat sen, että historia on suosittua. Tästä on kertonut myös alan harrastajien runsas osallistuminen Historian Ystävien Liiton tilaisuuksiin.

Kiinnostuksen herättämiseksi tarvitaan hieman kärjistämistä. ”Merikasarmin salaisuudet” oli vetävämpi otsikko kuin ”näkökohtia ulkoministeriön tietohallinnosta”.

Toisinaan dramatisoinnissa kuitenkin liioitellaan. Ajopuuta upotettiin monta vuosikymmentä ja vähän päästä ”paljastetaan” asioita, joista on julkaistu paljonkin tietoa. Uusi polvi ei tosin yleensä tunne edes 1950-luvun teoksia.

Äsken ”vaietut vuodet” tarkoittivat Suomen historian käsitellyimpiä jaksoja, joista harrastelijalla on helposti monta hyllymetriä faktaa ja fiktiota. Tuskin myöskään 1500-luvun loppukausi, vuodet 1809-12 tai 1900-luku ovat tutkimuksen erityisesti laiminlyömiä vaiheita, kuten äsken arvovaltaisesti väitettiin.

Tietenkin kaikista ilmiöistä löytyy uusia näkökohtia. Ja jokainen sukupolvi kirjoittaa historian uudelleen. Tämän päivän suuret tutkijanimet saavat siis varautua

Liiton jäsentiedotus

Historian Ystävien Liiton toiminnasta kerrotaan ensi sijassa *Historian Ystävissä*. Säilytä siis lehti ainakin tapahtumiin saakka.

Liiton kotisivut ovat www.osoite.fi/http://pro.tsv.fi/hyl. Ne pyritään pitämään jatkuvasti ajan tasalla. Siellä julkaistaan myös tuoreeltaan *Historian Ystävä*. Sieltä lehti siis löytyy, jos se sattuisi hukkumaan.

Tietoja saa myös *sibteeriltämme Julia Burmanilta*, joka on parhaiten tavoitettavissa Tieteiden talolta keskiviikkoisin klo 16-17 ja torstaisin klo 10-12 puhelimella 09-22869351. Faksinumero on 09-228 69266 ja sähköpostiosoite sbs@histseura.fi. Postiosoite on Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki.

siihen, että heidät tuomitaan samoin kuin he aikanaan tuomitsivat opettajansa.

Historian Ystävien Liiton toiminnassa on etsitty keskitietä turhantärkeän tietelyn ja perusteettoman populismin välistä. Kriittisyys on tietenkin historian harrastajan perusominaisuuksia.

JYRKI VESIKANSA

Historian Ystävien Liiton tapahtumia

■ **Suomalaiset historiapäivät** pidetään jälleen Asikkalassa ja Lahdessa torstaista lauantaihin 5.-7. helmikuuta. Ohjelma on oheisessa esitteessä. Kannattaa lähteä talviselle historiamatkalle suosittuun tilaisuuteen!

■ Vuosikokous ke 4.3. klo 18

Historian Ystävien Liitto ry:n vuosikokous pidetään **keskiviikkona 4. maaliskuuta 2009 kello 18.00** Kansallisarkistossa, Rauhankatu 17, Helsinki.

Sääntömääräisten asioiden jälkeen **keskustelualustus**, jota pitämään pyydetään Vuoden historiateos-kilpailussa noteerattu tekijä. Kilpailun tulokset julkistetaan Lahden historiapäivillä 6.2. • *Kahvitarjoilua ja kirjojen arpomista.*

■ Palkittujen historiateosten esittely ke 22.4. klo 18

Vuoden historiateos-kilpailussa menestyneitä teoksia esitellään perinteisessä tilaisuudessa **keskiviikkona 22. huhtikuuta 2009 kello 18.00** Tieteiden talolla, Kirkkokatu 6, Helsinki. • *Kahvitarjoilua ja kirjojen arpomista.*

■ **Historian kesäseminaari 15.-17.6.2009** perinteiseen tapaan Lahden kansanopistossa. Teemaa *Suomalaisuus* käsitellään sivistys-, koulutus-, kulttuuri-, taide-, sosiaali-, talous- ja poliittisen historian näkökulmista. Tilaa annetaan myös kansalaisyhteiskunnan ilmiöille. Tarkempia tietoja liiton omilta sekä opiston verkkosivuilta (www.lahdenkansanopisto.fi) ja seuraavasta Historian Ystävistä.

Historian Ystävien matka Roomaan ja samnilaisseudulle ke-su 3.-7.6.2009

Historian Ystävien kesämatka suuntautuu tällä kertaa Roomaan ja sen kaakkoispuolelle vuoriselle samnilaisalueelle. Sen alistaminen 343-290 eaa oli keskeinen vaihe Rooman nousussa Italian johtavaksi vallaksi. Seudun ilmasto on kesällä miellyttävämpi kuin tasan goilla eivätkä turistit ole vielä sitä valloittaneet.

Oppaana on vahva antiikin tunti- ja, fil. tri **Timo Sironen**. Tutustumme myös moniin keskiajan nähtävyyksiin. Loppumatkalla ohitamme Monte Cassinon, joka liittyy toisen maailmansodan historian. Sekä kohteissa että mukavasti bussissa kerrotaan taustatietoja nähtävyyksistä.

Roomassa pistäydytään mm. Villa Lantessa, mutta jokainen voi tietenkin käydä myös mielenkiintoisissa. Hotelli on keskustassa.

Osin vuoriston pikkuteitä etenevä reitti on pääpiirteissään seuraava:

Ke 3.6. 07.55 Lento Helsinki-Rooma (AY 781).

To 4.6. Rooma-Carsioli-Celano-Sulmona.

Pe 5.6. Carville-Pietrabondate-Isernia.

La 6.6. Saepium-Bojano-Benevento.

Su 7.6. Via Appia-Caudium-Caserta-Cassinon-Rooma.
Paluu 19.40 (AY 784), perillä 00.05.

Matkan hinta on alustavasti kahden hengen huoneessa noin 1320 euroa. Hintaan sisältyvät opastus, matkat veroineen, yöpyminen 3-4 tähden hotellissa aamiaisineen, pääsymaksut kohteisiin sekä etukäteen varatut yhteiset lounaat. Lisämaksusta voi varata yhden hengen huoneen (lisätietoja Julia Burmanilta). Tarkemmat tiedot julkaistaan liiton verkkosivuilla sekä seuraavassa Historian Ystävissä.

Tiedusteluihin vastaa Julia Burman (yhteystiedot toisaalla), jolle voi myös tehdä alustavia varauksia. Sitovat varaukset kytkeytyvät ennakkomaksun suorittamiseen. Paikkoja on rajoitetusti, ne täytetään varausjärjestyksessä. Vastuullinen matkanjärjestäjä on Suomen Matkatoimisto..

Merikasarmien salaisuuksien verhoa raotettiin

Ulkoministeriön 90-vuotishuhtien päätteeksi järjestettiin 12.12. Historian Ystävien Liiton kanssa seminaari teemalla ”Merikasarmien salaisuudet”. Nimi veti Engel-salin täyteen historian tutkijoita sekä harrastajia ja kiinnostuneiden jono jouduttiin katkaisemaan. Ohjelmaan kuului myös kiertokäynti UM:n arkistossa ja kirjastossa sekä vapaata keskustelua aluksi kahvin ja lopuksi viinilasillisen kera.

Tilaisuuden avanneen alivaltiosihteeri **Pekka Huhtaniemen** mukaan mukaan entistä nopeampi tiedontuotanto ja -hankinta muuttaa myös ulkoasiainhallinnon toimintatapoja. Diplomaatit ovat nykyään juoksevasti kosketuksissa kotimaan tapahtumiin kuin ennen.

Blogit ovat tulleet myös kansainväliseen politiikkaan. Ruotsin ulkoministeri **Carl Bildt** tuoreuttaa blogiaan useita kertoja päivässä ja UD:n virkamiesten on seurattava sitä voidakseen hoitaa tehtäviään. Myös Suomessa useat ministerit käyttävät blogeja. ”Tulevien aikojen historiantutkijat eivät voi sivuuttaa johtavien poliitikkojen blogeja”, Huhtaniemi arvioi.

Tietopalvelun päällikön **Jyrki Paloposken** mukaan UM:n arkistoon on taltioidu aineistoa kahdeksan hyllykilometriä. UM on pitänyt hallussaan koko aineistonsa – siirtämättä sitä esimerkiksi Kansallisarkistoon. Salassapito on lyhentynyt 25 vuoteen, mikä on hänestä eurooppalaisittain lyhyt aika. Vuodenvaihteen jälkeen vuoden 1984 salaiset asiakirjat tulivat siis julkisiksi. Aineisto on kaikkien käytettävissä.

Tekstiviestityöskentely on Paloposken mukaan arkistoinnin kannalta ongelmallista. Jääkö tärkeää valmistelumateriaalia kenties myöhempien tutkijoiden ulottumattomiin? Toki ulkoasioita on maailman sivu hoidettu panematta kaikkea paperille. Arkistoista löytyy ainoastaan se, mikä niihin on toimitettu. Usein oletetut aukot kiihottavatkin tutkijan tai ainakin suuren yleisön mielikuvitusta jopa enemmän kuin löytyvät asiakirjat.

UM:n kirjastossa on kaikkien saatavilla runsaasti alan teoksia.

Haastatteluja ja teoriaa

Suurlähtettiläs **Markku Reimaa** kertoi Etyjin historian selvittämisestä. Keskeisiä olivat puolen sadan

Erkki Tuomioja ja Mauno Koivisto keskustelevat Merikasarmien salaisuuksista.

Etyk-avainhenkilön haastattelut eri maissa. Joukossa oli mm. entisen DDR:n diplomaatteja. Tulos, kirja *Kekkosen katiska* annettiin UM:n joululahjana seminaarin osanottajille. Teoksen keskeisiä lähteitä ovat myös UM:n oma ETYK-aineisto, valtiosihteeri **Matti Tuovisen** päiväkirjat Kansallisarkistossa ja **Kalevi Sorsan** henkilökohtainen arkisto Työväen arkistossa.

Ulkopoliittisen instituutin ohjelmajohtaja **Hanna Ojanen** pohti empiirisen eli historiallisen aineiston ja ulkopoliittikan teorian suhdetta. Päätäjien haastattelut ovat ”meille tutkijoille, norsunluutornien asukkaille, kosketus todellisuuteen. Se voi olla kaukana teoriasta”. Haastattelulla voi kuitenkin myös vahvistaa omia teorioitaan ja luulojakin. ”Lähdekritiikki on tutkijan syvin olemus, oli lähde sitten haastattelu tai vaikkapa arkiston paperi”, Ojanen painotti.

Mitä Kremlissä oikein tapahtui?

Helsingin Sanomain päätoimittajalle **Janne Virkkuselle** muistitiedon hyödyntäminen toi mieleen **Urho Kekkosen** viimeiseksi jääneen tapaamisen **Leonid Brezhnevin** kanssa Kremlissä. **Juhani Suomen**, **Keijo Korhosen** ja **Paavo Rantasen** kuvaukset ovat kiintoisan erilaisia: ”Suomi kuvaa jokseenkin normaalia diplomaattista tapaamista, sen sijaan Korhosen ja Rantasen kuvaukset päämiesten kunnosta saavat lukijan ymmälleen.”

Suurlähtettiläs **Heikki Talvitien** mukaan etenkin Brezhnevin heikon kunnon takia jäi epäselväksi, mistä neuvottelupöydässä oli oikein sovittu. Tulkinta jäi virkamiehille, mikä oli Talvitien mukaan aina huono asia. Jos korkealla poliitti-

sella tasolla oli päädytty selkeään ratkaisuun, se myös toteutettiin.

Virkkusen mukaan on syytä huolestua internetin vaikutuksesta tapahtumaketjujen tutkimiseen. ”Löytyykö muistioita, joiden marginaaleihin päättäjät ovat tehneet omia merkintöjään ja kommenttejaan. Vai onko jäljellä enintään sähköpostin liitteenä kulkenut, kliinisen puhdas muistio?” Virkkusen mukaan viestimiä tarvitaan jatkossakin. Uusi teknologia tarjoaa silti kansalaisviestinnälle valtavasti mahdollisuuksia ja toimittajat ovat menettäneet yksinoikeuden julkisuuden portinvartijoina.

Suomen vaikuttajien piirissä on Virkkusen mielestä kaksi bloggajaa ylitse muiden: **Erkki Tuomioja** ja **Alexander Stubb**. ”Tuomioja kirjoittaa asiasta, kun Stubb kertoo ensin itsestään ja sitten asiasta. Yhtä kaikki kumpikin vaikuttaa.”

Keskustelussa suurlähtettiläs **Klaus Törnudd**, suurlähtettiläs **Jaako Blomberg** ja ministeri **Pär Stenbäck** pohtivat mm. erilaisten lähdelippujen ja epävirallisten viestien säilymistä tutkijoille.

Suomen arkistot hyvässä kunnossa

Dosentti, kansanedustaja **Erkki Tuomiojan** mukaan Suomen arkistot ovat hyvin hoidettuja ja kattavia ja niiden käyttäjäystävällisyys on vähintään tyydyttävää. Kansallisen identiteetin rakentamisessa historian tutkimus ja oikeustiede ovat tukeutuneet laajaan dokumentointiin, mikä on vahvistanut arkistojen hyvää hoitoa. Ne ovat olleet kohtuullisen avoimia – ”vaikka kylmän sodan vuosina tapahtui kyllä kerran sellainen skandaali, että arkistojen salassa-

Seminaari pidettiin Merikasarmien tunnelmallisessa Engel-salissa eli entisessä halkokellarissa.

pitäen pidennettiin” - eikä niitä ole systemaattisesti tai juuri edes satunnaisesti pyritty puhdistamaan kiusallisesta aineistosta.

Tuomiojan mukaan merkittävin poikkeus koettiin välirauhan 1944 jälkeen, kun ”armeija ja monet kansalaisjärjestöt ja ehkä yksityishenkilötkin hävittivät tai piilottivat asiakirjoja. Suurin menetys oli varmaan operaatio Stella Polariksessä Ruotsin kautta länteen siirretyn armeijan tiedusteluaineiston puhallus, jossa myös eräät korkeat upseerit pääsivät tekemään valtion asiakirjaomaisuudella yksityistä kauppaa. Tätä aineistoa ei ole koskaan palautettu Suomeen, vaikka muutoin osa aineistosta on saatu takaisin arkistoihin”. Esim. talvisodan rauhan taustaa valaiseva Berliinin-lähettilään **T.M. Kivimäen** kirje ulkoministeri **Rolf Wittingille** juhannuksena 1941 saatiin vasta kaksi vuotta sitten julkisuuteen ja Kansallisarkistoon.

”Tiitisen listaa” syötä salata”

”Tiitisen listan” kaltaisissa asioissa joudutaan Tuomiojan mukaan usein punnitsemaan ”yksityisten ihmisten tietosuojan ja julkisen avoimuuden intressejä”. Listan julkistaminen ”aivan ilmeisesti johtaisi sinne syystä tai toisesta päätyneet täysin asiattoman mediaryöpytyksen kohteeksi”. Tuomioja kertoi, ettei ole listaa saanut eikä pyytänyt nähtäväkseen. Kun Suomen lehdisissä kuitenkin väitettiin jopa kolmen UM:n korkean virkamiehen olevan sillä, hän kysyi Supolta, oliko mu-

kana korkeita virkamiehiä UM:stä ja sai kieltävän vastauksen.

Tuomiojan mukaan uusi informaatioteknologia on tietenkin antanut uusia mahdollisuuksia arkistojen käytölle. Periaatteessa jokainen voi tulevaisuudessa tutkia arkistoja omalla pääteellään. Internet on jo itsessään valtava tiedon ja asiakirjojen arkisto. Mutta jos fyysisiäkin arkistoja on osattava käyttää lähdekritiisesti, niin se pätee vielä enemmän internetiin.

UM:n arkisto ei kerro kaikkea

Prof. **Timo Soikkasen** mukaan ”ulkoasiainhallinnon oma arkistoaines ei ollut suinkaan riittävä” hänen tutkiessaan ulkopoliittikan henkilöitymistä vuosina 1956-81. Ulkoasiainhallinnon nimitykset eivät näkyneet siinä juuri muutoin kuin nimiluetteloina ja lopputuloksina. Hän vaati pääsyä presidentti Kekkonen aineistoon, mutta sai siihen luvan vasta 1990-luvun puolimaissa. Nyt saattoi tarkastella virkanimitysten taustoja.

”Valta oli presidentillä ja vasta 1980-luvulle siirryttäessä alkoi nimityksiin tulla virkahierarkian ruutiinomaista prosessointia.” Ulkoministeri Väyrysen ja pääministeri Sorsan kirjeenvaihto presidentin kanssa valotti nimitysten poliittista taustaa, valtiosihteeri Tuovisen päiväkirjat avasivat virkamiesharkinnan näkökulman.

Soikkanen kertoi hämmästelensä, miksi Kekkonen nimitti diplomaatteja usein toiselta ehdokassijalta. Kokenut suurlähettiläs

Osmo Orkomies kertoi ”kuulkaahan nuori mies”-tyylillä, että presidentti halusi sitoa nimitetyn kiitollisuudella itseensä ja osoittaa valtaansa. ”Me tiesimme tämän ja sijoitimme todellisen ehdokkaamme aina toiselle sijalle”, Orkomies ironisoi ulkoasiainhallinnon johtoportaan asennetta.

Lähes kaikissa järjestelmissä ulkopoliittikan hoito on Soikkasen mukaan keskitettyä. Puhutaan esimerkiksi ”Paasikiven-Kekkonen linjasta”. Yleensä tutkija löytää ”punaisen langan persoonien takaa”, kun käytettävissä on useita erilaisia, luotettavia lähteitä. Yhden ihmisen päähän ja ajatteluun on silti mahdotonta päästä.

Historiassa ei ole ehdotonta totuutta

Keskustelussa presidentti **Mauno Koivisto** arvosteli vaatimusta löytää historiasta yksiselitteinen totuus. Sellaista ei ole, on vain erilaisia tulkintoja. Tulkintoja vaikeuttaa myös se, etteivät kaikki asiat ole yhteismitallisia.

Alivaltiosihteeri **Antti Sierlan** mukaan historiankirjoituksen edellytysten turvaaminen on ollut tärkeä tavoite ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmää kehitettäessä. Luottamuksellisesti saadun tiedon käsittelyn tulee olla luottamuksellista, muuten ministeriö pyrkii avoimuuteen. (JVE)

Kuvat: Raino Heinonen

Laajempi selostus seminaarista on liiton kotisivuilla.

VAKOILUN VAIHEITA

Seuraavassa jatko-osa Lahden kesäisen vakoiluseminaarin annista.

Dos. **Heikki Roiko-Jokelan** mukaan suomalaista vastavakoilua ovat edustaneet Suojelupoliisi edeltäjineen (EK-Valpo) sekä pääesikunnan tutkintaosasto. Neuvostoliiton ohella meillä tiedustelivat monet muut maat – etenkin Ruotsi ja Britannia. Vastavakoilua kiinnostivat myös kotoiset ääriliikkeet – ennen muuta tietenkin kommunistit.

Supon ensimmäinen suuri saavutus oli Jyväskylän juttu 1950-luvun alussa. Sotavangiksi jätettynyt aiempi kriminaalivanki oli koulu-

tettu vakoilijaksi ja hänen onnistui värvätä mm. ilmavoimien kuvakeskuksen kapteeni. Samaan aikaan tuomittiin pari lännen hyväksi vakoilutta upseeria.

Sotavangit olivat ylipäänsä keskeisiä tiedustelussa. Heitä painostettiin vakoilemaan joko sodan kestäessä desantteina tai kotiin paluun jälkeen. Vaatimusta tehostettiin uhkaamalla kostolla, jos värvätty ilmoittautuu viranomaiselle. Muutoin tietoja hankittiin klassisin keinoin – viinan ja joskus naisten avulla sekä kiristämällä. Vastoinkäymiset elämässä johtivat joskus vakoiluun, mutta oli myös aatteellisia syitä.

Dos. **Aura Korppi-Tommola** kuvasi Stella Polariksoperaatiota 1944 pääesikunnan tiedustelupäällikön **Raimo Heiskasen** tyttären näkökulmasta. Operaatiossa Suomen radiotiedustelun aineisto siirrettiin

Ruotsiin ja myytiin eri valtioille. Ehkä operaatio hillitsi asekatkenan lailla Neuvostoliiton pyrkiä myyksiä Suomessa heti rauhanteon jälkeen. Puolustusvoimien tiedustelu voitiin toisaalta elvyttää vasta 1950-luvulla.

Kauppiaat ja papit tiedonlähteinä

Prof. **Jukka Korpela** pohti tiedustelun varhaisista muotoja.

Keskiajalla tietoja saatiin mm. matkustavilta papeilta, munkeilta ja kauppiailta. Valtioiden kiinteytyminen 1400-luvulta alkaen loi tiedustelun tarvetta, mutta myös maanpetoksen käsitteen. Kirkko taas hankki inkvisitiojärjestelmällä tietoja ”vääräoppisista”.

Teollista tiedonhankintaa pohti dipl. ins., yht. lis. **Tuomo Särkiköki**. Innovaatioiden läpimurtoa on

vaikea ennustaa ja esim. Otokummun kuuluisa liekkisulatus oli tunnettu jo aikaisemmin useissa maissa. Se otettiin käyttöön sähköpöytäpotevassa Suomessa, mutta muualla se kiinnosti 1950-luvulla vain Japania. Ei siis ollut tarvettakaan teollisuusvakoiluunkaan. Vasta energian kallistuminen löi liekkisulatuksen läpi.

Tiedon salaamiseen törmättiin myös Loviisan ydinvoimaloissa, joissa yhdistettiin läntistä ja itäistä teknologiaa. Lännessä arveltiin, että tietous vanhenisi kuitenkin niin nopeasti, ettei sen kertominen suomalaisille haittaisi tiedon luovuttajia.

Ongelmia aiheutti sen sijaan se, että teollisuusministeri **Väinö Leskinen** luovutti tarjouskilpailussa ydinvoimalasta Neuvostoliitolle hintalaskelmia. Ronski Väiski halusi näin kai vauhdittaa poliittisesti tarpeellisenä pitämäänsä hanketta. Hän vuoti ulkomaille myös Suomen Saksan-paketin 1971.

Jatkuu seuraavassa numerossa.

TAPAHTUNUTTA

Kirkoista vankilaan Tallinnassa

Historian ystävien syysretkellä Tallinnassa 20.9.2008 oli runsas osanotto. Prof. Seppo Zetterberg kertoi laivassa hansakaupungin keskiajasta ja hänellä oli läpi matkan innokkaita keskustelijoita ympärillään. Eri kohteissa oli asiantuntevia virolaisia oppaita.

Mukavassa syyssäässä kierrettiin Toompea ja käytiin Miehitysmuseossa sekä nautittiin lounas vanhaan kauppiastaloon sijoitetussa Pippurisäikissä. Edelleen tutustimme Nigulisten kirkon museoon ja Pirtan luostarin raunioihin.

Hätkädyttävien kohde oli taannoin yleisölle avattu suuri vankila 1800-luvun alun rantalinnoituksessa. Vankila oli siinä asussa, jossa miehitäjät olivat sen jättäneet -- siis kuvottavassa kunnossa. Ahtaiden sellien oloja saattoi helposti kuvitella. Niissä ovat olleet niin Jaan Kross kuin jo 1930-luvun vapsijohtajat.

Kuvaavasti Tallinnan purjehdusolympialaisten edellä 1980 sellien ikkunoiden eteen asennettiin rautalevyt, jotta vangit eivät antaisi merkkiä kilpailijoille.

Vuosijuhlassa makeaa ja mediaa

Historian Ystävien Liiton vuosijuhlissa G.Z. Yrjö-Koskisen syntymäpäivänä 10.12. Fazerin konsernijohtaja Karsten Slotte kertoi yli satavuotiaan perheyhteyden vaiheista ja nykypäivästäkin. Liiton hallituksen jäsen, Suomen Kuvalehden journalistipalkinnon juuri vastaanottanut Unto Hämmäläinen pohti puolestaan median tilannetta internet-myllerryksessä.

Viipurilaisen osakunnan kvartetti viihdytti joulupöydän antimia nauttinutta runstasta osanottajajoukkoa.

Suomen Historiallinen Seura

Seuran esitelmä- ja keskustelutilaisuudet ovat kaikille avoimia eikä historian harrastajakaan kannata ujoitella niitä. Paikka on Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki. Alkuvuodesta on seuraavia tilaisuuksia:

Ma 23.2. klo 18 prof. **Susanna Fellman**.

Ma 30.3. klo 18 teemana Lähetystyö 150 vuotta.

Suomen Kirkkohistoriallinen Seura

Ma 2.2. klo 18.15 Kansallisarkiston pääjohtaja, dos, **Jussi Nuorteva**: Sähköiset aineistot kirkkohistorian tutkimuksessa. Tieteiden talo, Kirkkokatu 6.

Tuglas-seuran luentsarja Etelä-Viro 19.1.-2.4.2009 torstaisin klo 18.15–19.45 Helsingin yliopiston päärakennus, vanha puoli, Auditorium XV, Unioninkatu 34.

Helsingin yliopiston tutkijakollegiumin luentsarja 2008-2009 aiheesta **SKANDAALI – MEDIA, TAIDE, POLITIIKKA**. Porthania, sali P III, Yliopistonkatu 3 keskiviikkoina klo 16.15-18.00.

Ke 4.2.: Poliittika ja skandaalit.

• Juri Mykkänen: "Skandaalit ja rationaalinen politiikka"

• Emilia Palonen: "Mikä karmea rakennus! Skandaalien politiikasta".

Ke 4.3. Seksuaalisuus ja media.

• Harri Kalha: "Tavattomia tapauksia: visuaalisuus ja valta kuvapaniikeissa".

• Susanna Paasonen: "Pääministerin morsian ja intiimin alueet".

Ke 25.3. Poliittinen satiiri, kirjallisuus ja skandaali.

• Sari Kivistö: "Amerikkalainen poliittinen satiiri ja skandaali".

• Kristiina Taivalkoski-Shilov: "Kirjallisuus, ihmisoikeudet ja skandaali".

Poliittisen historian klubissa Helsingin Työväentalon Juttutuupassa käsitellään joka toinen maanantai-ilta kiintoisia lähistorian ja muita yhteiskunnallisia teemoja. Alustajina on ollut sekä tutkijoita että tapahtumiin osallistuneita ja keskustelu on ollut vilkasta. Paikka kannattaa varata ajoissa.

Kevätkauden ensimmäiset tilaisuudet ovat 12.1., 26.1., 9.2. ja 23.2.2009. Lisätietoja www.juttutuupa.com.

Merkkivuoden 1809 tapahtumia

Merkkivuosien 1808-09 200-vuotismuiston viettäminen jatkuu monimuotoisesti. Tietoja tapahtumista ja niiden taustoista löytyy verkkosivuilta www.1809.fi. Ohessa poimintoja lähikuukausilta.

■ **9.1.-28.2.** *Korutaidetta Ruotsista ja Suomesta*-näyttely Hanasaassa. Taiteilijoilla on lähtökohdina maiden yhteinen historia ja kulttuuriperintö.

■ **20.1. alk.** *Tulkittua Tuuvaa*. Studia generalia-luentsarja Mikkelin yliopistokeskuksessa, Lönnrotinkatu 5.

■ **22.1.** *Merkkivuosi 1809 -juhlapostimerkit* julkaistaan.

■ **27.-29.1.** *Keisarien aika Suomessa ja Porvoossa*-luentsarja Kulttuuritalo Grandissa, Piispankatu 28, Porvoo.

■ **1.2. alk.** *Keisari Aleksanteri I - Euroopan pelastaja ja Suomen suojeleja* -näyttely Turun linnassa.

■ **3.2. alk.** *Studia Historica Turtolaensia* -luentsarja eri puolilla Kymenlaaksoa kevään 2009 aikana tiistaisin klo 18 - 20.

■ **4.2. alk.** *Autonomia 200 vuotta -luentsarja* Mäntsälän kunnantalon valtuustosalissa (Heikinkuja 4, dos. Kirsti Manninen).

■ **5.2. klo 18** *Runebergin päivän iltajuhla* Kulttuuritalo Grandissa Porvoossa.

■ **11.2. alk.** *Vuosien 1808-1809 sota Vaasan horisontista*. Kaksikielinen luentsarja helmi- ja maaliskuussa keskiviikkoina klo 18-20.

■ **17.2.** *Lasten ja nuorten kaupunkikokous Oulussa* kaupunginteatterin suurella näyttämöllä. Porvoon valtiopäivien malliin järjestettyyn kokoukseen osallistuu noin 500 lasta ja nuorta Oulusta päättämään heitä koskevista asioista.

■ **7.3.** *Porvoon valtiopäivät - taustat, tapahtumat ja merkitys*. Kaksikielinen historiaseminaari kulttuuritalo Grandissa Porvoossa.

■ **26.3.- 18.10.** *Porvoon valtiopäivät -näyttely* Porvoon museossa.

■ **27.3.** *Lasten valtiopäivätanssiaiset* 10-vuotiaille porvoolaisille. Päiväsaikaan Porvoon urheiluhallissa.

■ **27.3. ja 28.3.** *Big Band Goes Valtiopäivät*. Porvoo Big Band virittää valtiopäivätunnelmaan kulttuuritalo Grandissa.

■ **28.3.** *Porvoon valtiopäivien 200-vuotistilaisuudet*. Kutsuvierastilaisuus.

■ **28.3. ja 4.3.** *Keisarin kalaasit*. Juhlailallinen Sälinkään kartanossa Mäntsälässä. Ohjelma perustuu Aleksanteri I:n ja Ulla Möllersvärdin tarinaan (käsikirjoitus Kirsti Manninen).

■ **28.3. klo 11-16.** *Kaupunkijuhla Raatihuoneentorilla* Porvoossa.

■ **29.3.** *Valtiopäivien 200-vuotisjuhla* Porvoossa. Juhlapuhe prof. Henrik Meinander.

■ **29.3.** *Jumalanpalvelus Porvoon tuomiokirkossa*. Saarna piispa Gustav Björkstrand.

■ **1.-30.4.** *Polkuja maalla ja kaupungissa*-näyttely Porvoossa.

■ **15.5.-20.9.** *Kaksoiskotka kaskimailla*-näyttely Mikkelin taidemuseossa.

■ **15.5. alk.** *Suomesta sodittiin*-näyttely Mikkelin Jalkaväkimuseossa.

■ **15.5.-20.9.** *Tuunattua Tuuvaa*-näyttely Mikkelin taidemuseossa.

